



PLA DE SALUT
ESCOLAR
CURS 2019-2020



ÍNDEX

Introducció.....	2
Actuacions que es realitzen.....	2
Annexos:	
La farmaciola escolar.....	14
Recomanacions per a l'administració del paracetamol als infants a les escoles.....	17
Autorització per a l'administració del paracetamol.....	18
Model d'atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar.....	19
Sol·licitud de control de glucosa als alumnes amb diabetis i autorització de l'administració d'insulina.....	26
Sol·licitud i autorització d'administració de glucagó als alumnes amb diabetis.....	27
Comunicació de l'escolarització d'un infant amb diabetis al centre d'atenció primària (cap).....	28
Model d'atenció dels infants amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex en l'àmbit escolar.....	29
Full de recollida d'informació per a alumnes amb al·lèrgia alimentària i/o al làtex.....	35
Sol·licitud i autorització d'administració de medicaments als alumnes amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex en l'àmbit escolar.....	36
Comunicació de l'escolarització d'un infant amb al·lèrgia alimentària i/o al làtex al centre d'atenció primària(CAP).....	37
Pautes d'actuació en cas de reacció al lèrgica.....	38
Dossier informatiu: al·lèrgens alimentaris al material escolar.....	39
Al·lèrgia: l'exclusió del làtex.....	53
Quatre normes per preparar aliments segurs.....	55

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Pla de Salut Escolar recull les diferents actuacions que es donen en el marc escolar del centre en referència a la salut dels diferents membres dels sectors educatius que hi tenen cabuda.

Aquestes actuacions estan coordinades ja sigui entre el Departament d'Educació i el centre, en el cas dels mestres, o pel Departament de Salut i el centre pel que fa als alumnes. Aquesta coordinació es farà a través del CAP de Cunit.

Qualsevol actuació que se'n derivi de les especificades en aquest document, haurà d'estar degudament notificada a la direcció del centre escolar i al CAP (centre d'assistència primària) municipal.

2. ACTUACIONS QUE ES REALITZEN

REFERENTS A EDUCACIÓ INFANTIL:

- **PROGRAMA INFAMED**

Des del CAP es desenvoluparà el Programa Infamed a Infantil. Aquest programa s'anirà desenvolupant a tota la primària progressivament en els propers cursos. INFAMED és un programa dut a terme per infermeres d'atenció primària que promou la dieta mediterrània entre els alumnes d'educació infantil i primària amb l'objectiu de donar eines als nens perquè puguin decidir què és més beneficiós per a la seva salut. A diferència d'altres programes d'educació nutricional, INFADIMED ha utilitzat un canal transmissor innovador en aquest tipus d'intervenció: ha creat una sèrie de dibuixos animats amb un personatge central que és l'encarregat d'explicar als nens els beneficis d'un estil de vida saludable, el Capità Vitamines, el nou superheroi dels nens. Aquest programa neix de la idea de promocionar la dieta mediterrània a les escoles mitjançant xerrades i tallers pràctics. L'objectiu és reduir el sobrepès i l'obesitat infantil mitjançant l'augment del consum de fruites i verdures, i de la disminució del consum de productes ensucrats. El programa consisteix en una sessió mensual de 45 minuts, durant sis mesos. A la sessió es projectarà un vídeo on el capità vitamines i altres personatges expliquen diversos aspectes relacionats amb els hàbits saludables. Després es farà un petit debat, xerrada sobre el vídeo.

REFERENTS A EDUCACIÓ PRIMÀRIA:

- **VACUNACIONS**

- Revisió bucodental als alumnes de 1r de Cicle Inicial i 2n de Cicle Superior. Actuació que es realitza en el centre escolar al llarg del curs.
- Vacunació antihepatitis A (VHA) als alumnes de 2n de Cicle Superior. Actuació que es realitza en el centre escolar al llarg del curs del curs. S'administra als/les alumnes en dues dosis (a intervals).
- Vacunació contra la varicel·la (VVZ) als alumnes de 2n de Cicle Superior. S'administra en dues dosis als nois o noies que no hagin passat la malaltia ni hagin rebut la vacuna. En cas que el vostre el nen o nena estigui vacunat amb una dosi se li'n administrarà la segona.
- Vacunació contra el Papil·lomavirus (VPH). S'administra en dues dosis i únicament a les noies.
- La vacuna antimeningocòccia C conjugada (MCC); s'administra una única dosi.

PER PODER REALITZAR QUALSEVOL D'AQUESTES ACTUACIONS ELS ALUMNES DEL CENTRE, HAN DE DUR SIGNADA UNA AUTORITZACIÓ PER PART DELS/LES TUTORS/ES LEGALS.

- Fitxa mèdica des de l'especialitat d'Ed. Física, als alumnes d'Educació i Primària i de Psicomotricitat als alumnes d'Educació infantil.

Fitxa que han d'omplir els tutors legals dels alumnes i que ajuda al/s especialista/es a recollir les dades de salut dels diferents alumnes.

REFERENTS A TOT EL CENTRE

- **VACUNACIONS**

Acord amb l'equip de pediatria del CAP de Cunit que tot alumne/a nouvingut al centre escolar presenti, juntament amb la documentació imprescindible per a l'escolarització i l'ingrés docent, un informe (expedit per l'equip de pediatria municipal) on hi consti si està al dia del calendari de vacunes. Mitjançant aquest document, des del Centre de Salut, es podrà dur un control de la vacunació de l'alumnat escolaritzat en els diferents centres docents. L'administració de les vacunes que es fa en els centres educatius està regulada pel Decret 155/1993, d'1 de juny, d'actualització del Programa de salut escolar.

- **ADMINISTRACIÓ DE MEDICAMENTS**

Per poder administrar medicaments als alumnes, sempre que sigui imprescindible fer-ho en horari lectiu, cal que els pares, mares o tutors legals aportin un informe mèdic on consti el nom de l'alumne, el nom del medicament que ha de prendre i la pauta d'administració. Així mateix, els pares, mares o tutors legals han d'aportar un escrit on es demani, al director o directora del centre educatiu, l'administració al fill o filla del medicament prescrit d'acord amb les pautes que constin en l'informe esmentat, i se n'autoritzi l'administració als professionals del centre. En aquest sentit cal assenyalar que els docents només podran fer accions que no requereixen cap titulació sanitària i que les poden fer els pares, mares, familiars o cuidadors en general, dels fills sempre que hagin tingut un ensinistrament previ. Aquí s'inclouen l'administració de fàrmacs d'ús habitual en pediatria. També poden fer cures senzilles (erosions, petites ferides), així com la primera atenció a qualsevol incident inesperat.

- **FEBRE**

Davant d'un infant amb febre de 38 °C o més l'escola ha de contactar amb el pare, o tutor i demanar-li que el reculli tan aviat com pugui. Mentrestant, si la febre és igual o superior a 38 °C es recomana administrar un antitèrmic/analgèsic. El fàrmac de referència i més utilitzat arreu és el paracetamol, per la seva bona tolerància i la relativa absència d'efectes secundaris. Encara que no es tracti d'una urgència, un infant amb febre no ha de quedar-se a l'escola fins que finalitzi la jornada escolar. Per administrar el paracetamol als infants a les escoles, cal que els tutors legals d'aquests omplin una

autorització al/la tutor/a d'aula per tal de poder administrar el medicament i alhora adjuntar la recepta mèdica del mateix, especificant la dosi.

▪ **MALALTIES CRÒNIQUES**

Amb la finalitat de garantir l'escolarització plena dels alumnes amb malalties cròniques, el director o directora del centre públic, com a responsable del funcionament del centre i cap de tot el personal, ha d'elaborar un pla personalitzat d'atenció de l'alumne, per atendre les seves necessitats.

Dins d'aquest pla personalitzat, el director o directora ha d'encarregar al vetllador o vetlladora adjudicat al centre la responsabilitat d'atendre aquests alumnes en les tasques de cura personal i higiene. Si en el centre no hi ha aquest servei, es pot encomanar l'atenció d'aquests alumnes a un altre professional del centre que es consideri idoni i que, de manera voluntària, vulgui fer-se'n càrrec.

Cal que la família aportï al centre la documentació següent: Informe mèdic on s'especifiqui la descripció de les actuacions en cas d'emergència, es detallin les necessitats i les atencions que calen a l'alumne o alumna i hi consti els telèfons dels referents sanitaris. Autorització signada on s'autoritzi els docents del centre educatiu per administrar la medicació corresponent, si escau. De tota manera, és desitjable que la família, en cas de disponibilitat horària, es faci càrrec de l'administració de medicació o de les altres actuacions que necessita l'alumne en horari escolar.

Quan calgui ensinistrament per dur a terme les actuacions establertes a l'informe del metge o metgessa i al pla personalitzat d'atenció a l'alumne, el director o directora del centre es pot posar en contacte amb el director o directora mèdic del centre d'atenció primària (CAP), el qual ha de facilitar l'ensinistrament oportú, que ha d'incloure informació sobre el procediment adequat per minimitzar el risc d'accident per exposició a material biològic. El CAP també ha de facilitar i gestionar el material sanitari utilitzat. Si hi ha alguna dificultat per aquesta via, el director o directora del centre pot contactar amb la Subdirecció d'Atenció a la Comunitat Educativa: atenciocomunitateducativa.ensenyament@gencat.cat

El Departament d'Ensenyament i el Departament de Salut han elaborat conjuntament els models d'atenció específics en l'àmbit escolar adreçats a infants amb diabetis i a infants amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex. Es pot consultar tota la informació als apartats Atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar i Atenció dels infants amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex en l'àmbit escolar del Portal de centre. D'altra banda, el Departament d'Ensenyament ofereix en el web de la XTEC altres informacions i recursos sobre malalties cròniques que poden ser d'interès per a l'escolarització plena dels alumnes amb aquestes malalties.

▪ **ACTUACIONS DEL PERSONAL EN SITUACIONS D'EMERGÈNCIA**

Prop de cada farmaciola i en un lloc visible hi ha d'haver les instruccions bàsiques de com actuar davant de qualsevol situació d'emergència; el director o directora ha de garantir que tot el personal del centre les conegui.

Davant d'una situació d'emergència cal fer el següent:

- no deixar sol l'alumne,
- trucar al 112 (si és possible amb el CIP de l'alumne a mà), i
- avisar la família de l'alumne.

El director o directora del centre és l'interlocutor amb el Servei d'Emergències Mèdiques (SEM) que gestiona la intervenció de professionals sanitaris i professionals d'atenció psicològica durant la situació d'emergència, amb el suport dels professionals del Departament d'Educació (EAP i professors d'orientació educativa).

Finalitzat el període d'emergència, l'EAP i el o la professional d'orientació educativa han de col·laborar amb el director o directora del centre en la normalització de la vida escolar.

En cas que calgui prosseguir alguna intervenció específica amb el personal del centre, el director o directora del centre ho ha de sol·licitar al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o a la gerent del Consorci d'Educació.

▪ **MANIPULACIÓ D'ALIMENTS**

Si els alumnes, les famílies o els professionals elaboren aliments en un centre, com a activitat de la programació anual, han de tenir en compte les normes bàsiques d'higiene alimentària que estableix l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària en el document Quatre normes per preparar aliments segurs.

En tot cas, cal evitar les elaboracions amb ou cru o amb nata. Els alumnes amb al·lèrgies només poden usar materials i aliments que no continguin al·lèrgens. Per ampliar-ne la informació es pot consultar el document Al·lèrgies alimentàries i al làtex. Guia per a l'escola.

• MALALTIES TRANSMISSIBLES

Per tal d'informar les famílies sobre l'assistència o no dels infants al centre educatiu quan pateixen una malaltia transmissible, el Departament de Salut, a través de la Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública, ha publicat unes recomanacions amb uns criteris de no-assistència de l'alumnat a l'escola durant un període de temps determinat a causa de malalties transmissibles. Criteris de no-assistència de l'alumnat a l'escola durant un període de temps determinat a causa de malalties transmissibles.

CRITERIS DE NO ASSISTÈNCIA DE L'ALUMNAT A L'ESCOLA O LLAR D'INFANTS DURANT UN PERÍODE DE TEMPS DETERMINAT A CAUSA DE MALALTIES TRANSMISSIBLES

Les malalties infeccioses que es poden transmetre d'una persona a una altra per qualsevol mecanisme (malalties transmissibles) són freqüents en nens escolaritzats i, en general, no cal excloure'ls de l'escola quan estiguin afectats per infeccions respiratòries lleus, tenint en compte a més que la transmissió té lloc abans d'aparèixer els símptomes o a partir del contacte amb nens amb infeccions asimptomàtiques. El risc de contagi es pot minimitzar seguint les normes higièniques habituals. L'exclusió de nens malalts es recomana quan potencialment pot reduir les probabilitats d'aparició de casos secundaris. En general, els nens no s'han d'excloure de l'escola per malalties banals, llevat que es doni alguna de les següents condicions:

- La malaltia impedeix que l'alumne dugui a terme les seves activitats amb normalitat.
- La malaltia requereix més atencions de les que els responsables a càrrec de l'alumne poden donar-li, reduint l'atenció envers la resta d'alumnes.
- El nen presenta: febre, letargia, irritabilitat, plora constantment, respira amb dificultat o altres signes que evidencin una malaltia greu.
- Presenta exantema amb febre o canvis de comportament i el metge no ha determinat que no es tracta d'una malaltia infecciosa

Encara que algunes malalties són de declaració obligatòria per part del metge encara que es detecti un sol cas (tos ferina (pertussis), rubèola, xarampió, parotiditis (galteres), hepatitis A...), qualsevol malaltia que es presenti en forma de brot epidèmic (dos o més casos relacionats en temps i espai) és de declaració obligatòria per part del metge

assistencial al Servei de Vigilància Epidemiològica corresponent (veure annex), que recomanarà les actuacions preventives i de control que corresponguin en cada situació. A continuació es resumeixen les malalties infeccioses més freqüents en nens en edat escolar agrupades per les seves manifestacions clíniques. No obstant, si es sospita de l'existència d'un brot epidèmic, s'ha d'informar al Servei de Vigilància Epidemiològica corresponent que adaptarà les recomanacions a cada situació concreta.

EN TOTES LES MALALTIES QUE CURSEN AMB FEBRE, A MÉS DE LES RECOMANACIONS ESPECÍFIQUES PER A CADASCUNA D'ELLES, CAL QUE EL NEN HAGI ESTAT 24H SENSE FEBRE ABANS DE TORNAR A L'ESCOLA.

MALALTIES RESPIRATÒRIES:

TIPUS DE MALALTIA	PERÍODE DE NO ASSISTÈNCIA	MESURES ADDICIONALS
Infecció respiratòria aguda de vies altes	Fins almenys 24 hores sense febre i toleri l'activitat general	
Faringitis estreptocòccica	Fins a 24 hores després d'iniciar el tractament	
Amigdalitis vírica	No és necessari excloure de l'escola si no presenta febre.	La més habitual és la originada per virus, no és necessari tractament antibiòtic
Tos ferina (pertussis)	Fins a 5 dies després d'haver iniciat el tractament antibiòtic apropiat o 21 dies des de l'inici de la malaltia	Malaltia prevenible amb vacunació.
Tuberculosi	Fins que el metge no determini que no és infecció (mínim 2-3 setmanes després de l'inici del tractament).	Sempre avisar al Servei de Vigilància Epidemiològica corresponent.
Grip	Fins almenys 24 hores sense febre i que toleri l'activitat general	

MALALTIES DELS ULLS:

TIPUS DE MALALTIA	PERÍODE DE NO ASSISTÈNCIA	MESURES ADDICIONALS
Conjuntivitis purulenta*	Fins a 24 hores d'iniciar el tractament	

*Conjuntiva vermella o rosada amb descàrregues de secrecions blanques o grogues, parpelles enganxades al matí i dolor o vermellor a la zona que envolta l'ull.

MALALTIES GASTROINTESTINALS:

TIPUS DE MALALTIA	PERÍODE DE NO ASSISTÈNCIA	MESURES ADDICIONALS
Diarrees per Salmonella	Fins 48 hores des de la darrera deposició diarreica	Supervisió del rentat de mans dels nens. En preescolars, el Servei de Vigilància Epidemiològica valorarà la necessitat o no d'obtenir abans de la readmissió dues mostres de femta negatives
Diarrees per Shigella	Fins 48 hores des de la darrera deposició diarreica	En cas de S.boydii, S.dysenteriae o S.flexneri en preescolars, fins a l'obtenció de dues mostres de femta negatives (amb un interval de 24 hores)
Diarrees per E.coli O157:H7	Fins 48 hores des de la darrera deposició diarreica	En preescolars fins a obtenir dues mostres de femta negatives (amb un interval de 48 hores)
Diarrees per qualsevol altre microorganisme	Fins 48 hores des de la darrera deposició diarreica	En preescolars fins a obtenir dues mostres de femta negatives (amb un interval de 48 hores)

MALALTIES QUE CURSEN AMB ERUPCIÓ CUTÀNIA:

TIPUS DE MALALTIA	PERÍODE DE NO ASSISTÈNCIA	MESURES ADDICIONALS
Escarlatina	Fins 24 hores després d'iniciar el tractament antibiòtic	
Eritema infecciós (cinquena malaltia, malaltia de la bufetada)	No cal excloure el nen de l'escola	Valorar risc en embarassades i nens*
Rubèola	Fins a 7 dies després de l'inici de l'exantema	Valorar risc en embarassades i nens*
Xarampió	Fins a 4 dies després de l'inici de l'exantema	Quan es confirma un cas de xarampió, cal excloure tots els nens susceptibles no vacunats, fins que puguin presentar una prova d'immunitat (vacunació) o fins que el risc de contagi hagi passat (fins a 21 dies després de l'inici de l'exantema del darrer cas de la malaltia) Valorar risc en embarassades i nens*
Herpes simple (labial)	No és necessària la exclusió	Evitar petons i contacte amb les lesions herpètiques
Herpes Zòster	Excloure només si les vesícules supuren i no es poden cobrir	Poden causar varicel·la en aquells que no l'han passada. Es contagia amb contacte directe i proper.
Varicel·la	Fins al sisè dia després de l'aparició de l'exantema, o abans si les lesions s'han assecat i han fet crosta.	
Impetigen contagiós	Fins a 48 hores després de l'inici del tractament antibiòtic	

* En general si una embarassada desenvolupa una erupció cutània o està amb contacte directe amb alguna persona que es sospitosa de presentar-ne, hauria de ser investigat. La varicel·la pot afectar a l'embaràs si una dona no ha passat la infecció.

ALTRES INFECCIONS I PARASITOSI:

TIPUS DE MALALIA	PERÍODE DE NO ASSISTÈNCIA	MESURES ADDICIONALS
Meningitis bacteriana (pneumocòccica, meningocòccica o per Haemophilus influenzae)	Fins a que toleri l'activitat general	Malalties prevenibles amb vacunació. Avisar al Servei de Vigilància Epidemiològica per identificar contactes que requereixin antibiòtic.
Mononucleosi infecciosa	Fins que toleri l'activitat general	
Parotiditis (galteres)	Fins a 5 dies després de la inflamació de les glàndules	Es pot prevenir amb vacunació.
Hepatitis A	Fins a 7 dies després de l'inici dels símptomes i fins que toleri l'activitat general	Una bona higiene personal i ambiental minimitzen la propagació de la malaltia.
Pediculosi (polls)	Fins a 24 hores després que s'hagi iniciat tractament. No cal excloure si l'afectat fa tractament adequat.	El tractament només està recomanat en casos on s'han vist polls vius. Comprovar regularment l'existència de polls amb una pinta.
Tinya	Exclusió fins que comenci el tractament. No cal excloure si l'afectat fa tractament adequat	El tractament farmacològic és important. Tractar animals domèstics amb simptomatologia.
Sarna/Escabiosi	Pot tornar 1 dia després d'iniciar tractament (és adir un cop acabada la 1a tanda).	Tractament en 2 tandes amb una setmana de diferència.
Berrugues	No cal	Les berrugues haurien d'estar cobertes a piscines, gimnàs i vestuaris
Mol·lusc contagiós	No cal excloure el nen de l'escola	Excloure el nen de pràctiques esportives que impliquin un contacte cutani estret (lluita lliure o similars)

Les intervencions que es duen en aquest programa s'emmarquen dins del marc legislatiu següent:

- Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (DOGC núm. 5641, de 2.6.2010).
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, article 142.9 (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un Sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017).
- Decret 306/2006, de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, article 21 (DOGC núm. 4680, de 20.7.2006).
- Resolució EDU/3699/2007, de 5 de desembre, per la qual s'aproven les instruccions per establir el procediment per tal que l'alumnat que pateixi malalties prolongades pugui rebre atenció educativa domiciliària per part del professorat del Departament d'Educació (DOGC núm. 5029, de 14.12.2007).
- Decret 155/1993, d'1 de juny, d'actualització del Programa de salut escolar (DOGC núm. 1758, de 16.6.1993).
- Resolució de 20 de juny de 2019, per la qual s'aproven els documents per a l'organització i la gestió dels centres per al curs 2019-2020

Aquest Pla de Salut ha estat aprovat el dia 14 d'octubre del 2019 en Consell Escolar

LA FARMACIOLA ESCOLAR

L'escola ha de disposar d'una farmaciola que permeti l'actuació del professorat i/o del personal de serveis de l'escola, en cas de necessitar unes primeres cures.



Poseu-la en un lloc protegit de la llum, la calor i la humitat. A l'abast conegut de tothom, tancada però no amb clau. Preferentment, a nivell elevat, on no sigui accessible als alumnes més petits i propera a un punt d'aigua.

Ha de ser un espai especialment dissenyat o bé un armariet o bé una caixa o un calaix que es pugui tancar i ha d'haver-hi una persona responsable de la reposició i el control de caducitats.

Poseu-hi:

MEDICAMENTS	UTILITATS	OBSERVACIONS
Paracetamol	Tractar la febre sempre que sigui igual o superior a 38 °C	Cal l'autorització del pare, mare o tutor i s'ha de consultar la dosi recomanada
Producte per a les picades	Alleujar la coïssor	
Antisèptic d'ús extern (solució aquosa de povidona iodada al 10% o de clorhexidina)	Prevenir les infeccions de les ferides	S'ha d'utilitzar després de netejar la ferida
MATERIAL DE CURES	UTILITATS	OBSERVACIONS
Guants d'un sol ús	Realitzar una cura	
Sabó líquid	Rentar les mans i les ferides lleus	
Alcohol etílic (70°)	Desinfectar el material i la pell intacta (sense ferides)	
Aigua oxigenada	Netejar petites ferides	Després cal utilitzar un antisèptic tòpic com la povidona iodada o la clorhexidina
Sèrum fisiològic	Netejar tota mena de	

	ferides	
Cotó hidròfil (absorbent)	Aplicar l'antisèptic, l'alcohol o l'aigua oxigenada	
Gases estèrils	Aplicar l'antisèptic, l'alcohol o l'aigua oxigenada. Comprimir o cobrir la ferida	Millor en bosses individuals
Benes	Subjectar les gases estèrils que cobreixen la ferida neta	Convè tenir-ne de diferents mides (de 5 cm, 7 cm i 10 cm)
Esparadrap	Subjectar les gases o les benes que cobreixen la ferida	És recomanable que sigui antial·lèrgic
Tiretes	Cobrir ferides lleus i poc extenses	
Tisores de punta rodona	Tallar les benes, l'esparadrap o les tiretes	Cal vigilar que no estiguin rovellades o en mal estat
Pinces petites	Extreure cossos estranys	
Termòmetre digital	Conèixer la intensitat de la febre	Es recomana tenir una pila de recanvi

VIGILEU QUE NO HI HAGI

Medicaments caducats
 Medicaments en mal estat
 Medicaments sense el prospecte ni l'envàs original
 Tisores i pinces rovellades o en mal estat

TELÈFONS D'INTERÈS

 <p>061 CatSalut Respon <small>Centre d'atenció sanitària 24h</small></p>	 <p>112 <small>emergències</small></p>	<p>Centre Nacional de Toxicologia 91 562 04 20</p>
--	---	---

LA FARMACIOLA ESCOLAR

QUÈ ÉS?

A l'escola s'ha de disposar d'una farmaciola que permeti l'actuació del professorat en cas de necessitar unes primeres cures.

ON HA D'ESTAR?

En un lloc protegit de la llum, la calor i la humitat.

A l'abast conegut de tothom, tancada però no amb clau. Preferentment, a nivell elevat, on no sigui accessible als alumnes més petits i propera a un punt d'aigua.

COM HA DE SER?

Ha de ser un espai especialment dissenyat o bé un armariet o bé una caixa o un calaix que es pugui tancar.

Cal guardar sempre el contingut en el seu envàs original, amb el seu prospecte si en porta. S'han de revisar periòdicament les dates de caducitat.

TELÈFONS D'URGÈNCIA

Emergències : 112

Centre Nacional de Toxicologia: 91 562 04 20

Sanitat respon 902 111 444

COM ACTUAR DAVANT D'UNA FERIDA LLEU ?

Cal seguir aquest ordre:

1. Renteu-vos les mans amb aigua i sabó abans de començar la cura.
2. Utilitzeu els guants d'un sol ús.
3. Netegeu **abundantment** amb aigua i sabó la ferida de dins cap a fora.
4. Traieu els cossos estranys visibles: estelles , sorra...
5. Si hi ha hemorràgia, premeu sobre la ferida amb una gasa durant tres minuts.
6. Aplicar-hi l'antisèptic (povidona iodada en solució aquosa o clorhexidina).
7. Protegiu la ferida amb una tireta o una gassa (en aquest cas subjecteu amb una bena o esparadrap).
8. En acabar, renteu-vos les mans amb aigua i sabó.

Recomanacions per a l'administració del paracetamol als infants a les escoles

Per administrar el paracetamol als infants a les escoles, cal tenir l'autorització del pare, mare o tutor, que s'ha de demanar en el moment de matriculació de l'alumnat.

La febre és un símptoma caracteritzat per un augment de temperatura per sobre de 37 °C que sovint s'acompanya de malestar. És molt freqüent en l'infant. La febre és en si mateixa un mecanisme de defensa de l'organisme contra la malaltia i, per tant, no cal tractar-la de forma immediata amb medicaments. Podem utilitzar mesures físiques per fer abaixar la temperatura i disminuir-ne les molèsties: si té malestar, fred o esgarrifances es recomana no abrigar-lo i donar-li aigua a glopets.

Davant d'un infant amb febre de 38 °C o més l'escola ha de contactar amb el pare, mare o tutor i demanar-li que el reculli tan aviat com pugui.

Mentrestant, si la febre és igual o superior a 38 °C es recomana administrar un antitèrmic/analgèsic. El fàrmac de referència i més utilitzat arreu és el paracetamol, per la seva bona tolerància i la relativa absència d'efectes secundaris.

Encara que no es tracti d'una urgència, un infant amb febre no ha de quedar-se a l'escola fins que finalitzi la jornada escolar.

Recomanacions elaborades per la **Societat Catalana de Pediatria** i pel **Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya**.

Autorització per a l'administració de paracetamol

Dades personals

Nom i cognoms del pare, mare o tutor/a de l'alumne/a

Relació amb l'alumne/a

Pare Mare Tutor/a

Nom i cognoms de l'alumne/a

Nivell educatiu de l'alumne/a

Dades del centre

Nom

Autoritzo

El centre educatiu a administrar paracetamol al meu fill/a, en cas de presentar febre superior a 38ºC de temperatura corporal mentre s'espera l'arribada d'algun familiar que el pugui portar a casa.

Lloc i data

Signatura del pare, mare o tutor/a de l'alumne/a

MODEL D'ATENCIÓ DELS INFANTS AMB DIABETIS EN L'ÀMBIT ESCOLAR

1. Introducció

La diabetis de tipus 1, també coneguda com a diabetis juvenil o insulíndependent, es caracteritza per un augment dels nivells de glucosa en la sang a causa d'un dèficit en la producció d'insulina.

Les persones sense diabetis fabriquen la seva pròpia insulina i les persones amb diabetis de tipus 1 se l'han d'injectar.

La diabetis no és contagiosa i, tot i que no té cura, pot controlar-se mitjançant una dieta i exercici adequats, mesurant el nivell de glucosa en la sang i, si escau, administrant insulina.

La diabetis no impedeix que l'infant faci les activitats de la seva edat, tot i que cal tenir en compte la seva malaltia. Amb caràcter general, els infants amb diabetis han de poder participar en les mateixes activitats que la resta de companys. És important tenir la cura necessària però sense sobreprotegir-lo i sense limitar-ne l'autonomia.

Les **necessitats i pautes** de tractament de l'infant amb diabetis **es concreten en cada cas en l'informe mèdic**, seguint un model estandarditzat, per l'equip sanitari, que el lliura a la família i que aquesta té l'obligació de lliurar-lo al centre educatiu.

En general, la majoria de nens amb diabetis han de controlar-se la glucosa i injectar-se insulina al matí abans d'anar a l'escola, a la nit -i en força casos- també al migdia. Per tant, és possible que els infants hagin de fer-se un control de glucosa i posar-se insulina a l'escola quan es queden a dinar.

2. Actuacions de la família

La família ha d'adreçar-se a l'escola per fer les actuacions següents:

- **Informar els responsables del centre educatiu que el fill o filla té diabetis**, a l'inici de l'escolarització o tan aviat com es pugui si l'inici de la malaltia es produeix durant el curs escolar.

- **Lliurar l'informe mèdic**, signat per l'equip sanitari responsable, on ha de constar el que cal tenir en compte en relació amb la malaltia de l'infant i els telèfons dels referents sanitaris.
- **Aportar signat el formulari de sol·licitud/autorització d'administració d'insulina als alumnes amb diabetis (annex 1)**, perquè es pugui administrar tenint en compte la prescripció de l'informe mèdic.
- **Aportar signat el formulari de sol·licitud/autorització d'administració de glucagó als alumnes amb diabetis (annex 2)**, perquè es pugui administrar en situacions d'emergència (és a dir, si es produeix una baixada de sucre amb pèrdua de coneixement).
- **Lliurar una ampolla de glucagó i facilitar al centre productes rics en hidrats de carboni** (sucre, suc de fruita...), per fer front a possibles baixades de sucre de l'alumne.
- **Etiquetar degudament la medicació i material** que es lliura al centre de manera que s'identifiqui fàcilment a quin alumne o alumna pertany.
- **Actualitzar l'informe del metge o metgessa i renovar el material relacionat amb el tractament** quan sigui necessari i, com a mínim, una vegada a l'any.
- **Col·laborar** amb el centre educatiu en la concreció de mesures, en el cas d'infants no autònoms, per a la realització del control de glucosa i l'administració d'insulina si aquests es queden a dinar.
- **Col·laborar** amb el centre educatiu en l'adaptació dels ritmes de l'alumne a l'horari escolar.

3. Actuacions del centre educatiu

- Elaborar un pla personalitzat d'atenció de l'alumne, per atendre les seves necessitats (d'acord amb l'informe mèdic facilitat per la família).
- El director o directora del centre educatiu, com a responsable del funcionament del centre i cap de tot el personal ha de vetllar perquè tot el personal del centre educatiu i, si

escau, el del servei del menjador escolar i d'altres activitats no lectives, estigui informat de què és la diabetis i els trets bàsics per reconèixer-ne una situació extrema (hipoglucèmia) i com cal actuar. **Per fer-ho es pot comptar amb la col·laboració de l'Associació de Diabètics de Catalunya** (adc@adc.cat / 93 451 36 76).

En el cas dels **infants no autònoms** que es queden a dinar al centre educatiu, el director o directora ha de garantir que entre els professionals del centre hi hagi una persona o persones responsables per atendre l'alumne, fer-ne el control de glucosa i l'administració d'insulina d'acord amb el pla personalitzat d'atenció de l'alumne (seguint les recomanacions de la pauta d'intervenció estàndard de l'informe d'endocrinologia elaborat pel Departament de Salut). En general se n'ha d'encarregar el vetllador o vetlladora adjudicat al centre la responsabilitat d'atendre aquests alumnes, però en cas que no existeixi aquesta figura, es pot encomanar a un altre professional del centre que es consideri idoni i que, de manera voluntària, vulgui fer-se càrrec de l'atenció d'aquest alumne.

- **Comunicar al director o directora mèdic del centre d'atenció primària (CAP)** més proper l'escolarització d'un infant amb diabetis al centre escolar (annex 3).
- El Departament de Salut és l'encarregat d'ensinistrar **el professional del centre responsable** d'atendre l'alumne en els controls de glucosa, de l'administració d'insulina i el glucagó, mitjançant la col·laboració amb l'Associació de Diabètics de Catalunya (adc@adc.cat / 93 451 36 76) o amb els professionals del CAP.
- **Mantenir a l'abast de l'infant els productes rics en hidrats de carboni facilitats per la família** (sucre, suc de fruita, galetes...), tant a l'aula com en els espais on facin altres activitats, inclosa l'activitat física.
- **Considerar que l'alumne amb diabetis ha de poder anar al lavabo i beure aigua** durant l'horari escolar, i que pot haver de menjar fora d'hores en situacions puntuals i abans de fer activitat física.
- **Mantenir el glucagó en un lloc refrigerat** i a l'abast del personal del centre.
- **Subministrar aliments rics en hidrats de carboni** (sucre, suc de fruita...) en cas d'**hipoglucèmia** (baixada de sucre), que es caracteritza per un ensopiment i baixada del to vital de l'alumne.

- **Facilitar el menú del menjador escolar a la família**, en cas que l'alumne o alumna es quedi a dinar, perquè es pugui valorar la necessitat d'algun ajustament.
- **Col·laborar amb la família per a l'adaptació dels nous ritmes** de l'infant a l'escola.
- **Informar** la família dels **canvis significatius, d'horaris i activitats** (sortides, festes...).
- **Col·laborar en el control de glucosa en situacions d'inestabilitat** de la malaltia.¹
- Davant d'una **situació d'emergència**, en cas d'una hipoglucèmia greu (pèrdua de coneixement), cal:
 - no deixar mai sol l'infant;
 - que el professional designat administri el glucagó;
 - avisar els serveis d'emergències mèdiques (112), si és possible amb el CIP de l'alumne a mà;
 - avisar la família.
 - - En cas de pèrdua de coneixement, **no s'ha de donar res que s'hagi d'ingerir per la boca**.

4. Responsabilitat dels serveis sanitaris

- Elaborar l'informe mèdic en què es defineixen les pautes de tractament dels infants i adolescents, seguint el model estàndard prèviament definit i consensuat per totes les parts implicades.
- El Departament de Salut ha de facilitar l'ensinistrament de les persones que hagin de dur a terme aquest control de glucèmia i l'administració d'insulina a través de l'Associació de Diabètics de Catalunya.
- Col·laborar amb els centres educatius i les famílies en la recerca de mecanismes per respondre a les necessitats dels casos més inestables i greus.
- Facilitar assessorament mitjançant el servei telefònic Sanitat Respon 061.
- Atendre les emergències que es puguin produir al centre escolar. El servei s'activa a través del 112.

¹ En un petit percentatge dels infants que pateixen diabetis, la malaltia pot ser especialment inestable i pot demanar un control més estricte. Aquests casos especials han de ser avaluats pels especialistes, poden significar que l'alumne no assisteixi a l'escola fins que recuperi l'estabilitat compatible amb l'activitat escolar. El diàleg entre la família, l'escola i el professional sanitari ha de facilitar la presa de decisions.

5. Col·laboració de l'Associació de Diabètics de Catalunya (ADC)

L'Associació de Diabètics de Catalunya (ADC) ha exercit històricament un paper clau en el treball per garantir la plena integració de les persones amb aquesta malaltia i ha col·laborat intensament amb les administracions sanitàries i educatives (i amb moltes altres institucions) per facilitar aquesta tasca. També ha estat pionera en la difusió de les característiques de la malaltia precisament per prevenir qualsevol estigmatització i garantir els drets de les persones que la pateixen. És per això que l'ADC té un rol essencial de col·laboració amb les institucions educatives i sanitàries en:

- la realització de **xerrades informatives als centres educatius** amb la finalitat de donar una visió global de la diabetis i definir trets bàsics per reconèixer situacions extremes (hipoglucèmia, hiperglucèmia);
- la col·laboració amb el Departament de Salut en l'**ensinistrament de persones** que puguin dur a terme el control de glucèmia i l'administració d'insulina als alumnes no autònoms;
- **el suport a les persones** que duguin a terme el control de glucèmia i l'administració d'insulina als alumnes no autònoms;
- la facilitació d'informació sobre **acompanyants ensinistrats per a les sortides escolars** en cas d'alumnes no autònoms.

6. Dubtes més freqüents sobre les pautes de comportament

• **Quan un infant és autònom?**

Amb caràcter general un infant acostuma a ser autònom a partir dels 8 anys, llevat que hagi desenvolupat recentment la malaltia o que pateixi altres problemes associats al desenvolupament.

• **Qui pot fer un control de glucèmia?**

El control de glucèmia el poden fer persones ensinistrades en l'atenció d'infants amb diabetis, seguint les pautes reflectides a l'informe sanitari. No es necessita cap titulació sanitària per dur a terme aquesta actuació. En molts casos la pot fer el mateix alumne.

- **Qui pot administrar la insulina?**

L'administració d'insulina la poden fer persones ensinistrades en l'atenció d'infants amb diabetis, seguint les pautes reflectides a l'informe sanitari. No es necessita cap titulació sanitària per dur a terme aquesta actuació.

- **Com s'administra el glucagó?**

El glucagó, que s'utilitza en situacions molt excepcionals, es presenta en estoig que conté una xeringa precarregada amb aigua destil·lada i un vial en forma de pols. La seva administració es fa en **situacions d'emergència** seguint les pautes indicades a l'informe sanitari. S'administra per via subcutània o intramuscular en el braç, cuixa o glutis. La quantitat que s'ha d'administrar ha d'estar indicada a la capsa de la substància (menors de 7 anys mig vial i majors de 7 anys un vial).

- **Qui pot administrar el glucagó?**

El glucagó s'ha d'administrar en situacions d'emergència seguint les pautes reflectides a l'informe sanitari. No es requereix cap titulació sanitària per dur a terme aquesta actuació.

- **Què succeeix si s'administren aliments rics en sucre o s'injecta glucagó i no era necessari?**

No té efectes rellevants perquè l'increment de sucre que es produeix respecte al que l'alumne ja té és insignificant i no té conseqüències negatives. En canvi, quan s'administra en un infant amb hipoglucèmia es facilita la recuperació ràpida d'aquesta situació.

- **Quina és la situació de salut més complexa que es pot presentar a l'escola en els infants que pateixen diabetis i quina és la pauta que s'ha de seguir?**

Si el nivell de sucre en la sang és baix, el nivell d'activitat disminueix i els alumnes poden arribar a perdre el coneixement. Davant d'una disminució clara del seu nivell de to vital, és bo facilitar-los un suc de fruita o qualsevol aliment o llaminadura ric en sucre. És convenient confirmar mitjançant un control de glucèmia que el nen està en situació d'hipoglucèmia abans d'actuar. Amb tot, l'administració d'aliments rics en sucre sense ser necessari no té cap conseqüència negativa.

Si l'infant arriba a perdre el coneixement, **no s'ha d'administrar cap substància per la boca**. S'ha d'injectar el glucagò, avisar els serveis d'emergència mèdica (112) i posteriorment la família.

- **Què cal tenir en compte durant les sortides de l'escola?**

Durant una sortida escolar sovint s'incrementa l'activitat física respecte del que és habitual. Això significa que augmenta el consum de sucre. En el cas dels alumnes amb diabetis és necessari modificar o adaptar la pauta d'insulina definida a l'informe sanitari, així com detectar i resoldre les possibles hipoglucèmies que es puguin presentar com a conseqüència de l'augment d'activitat física. Les famílies han d'aportar les pautes mèdiques per fer aquestes adaptacions.

L'alumne ha d'incrementar les seves provisions d'aliments rics en sucres per poder pal·liar qualsevol imprevist horari o d'increment de l'activitat durant la

sortida. També ha de dur tot el material d'autocontrol diabetològic que sigui necessari.

- **Què s'ha de fer en cas de dubtes sobre l'estat de l'alumne?**

Trucar a la família i/o al telèfon de contacte que consta en l'informe mèdic. Per a consultes de caràcter general, s'ha de trucar al servei Sanitat Respon 061. En situacions d'emergència, cal trucar al Servei d'Emergències (112).

- **Què diferencia la diabetis de tipus 2 de la diabetis de tipus 1?**

La diabetis de tipus 2 és més freqüent en persones adultes. Actualment, però, a causa de l'epidèmia d'obesitat, poden donar-se casos en adolescents amb excés de pes. El tractament d'aquest tipus de diabetis es basa en la pèrdua de pes mitjançant dieta i l'augment d'activitat física i medicació oral, si escau.

Sol·licitud de control de glucosa als alumnes amb diabetis i autorització de l'administració d'insulina

Dades personals

Nom i cognoms del pare, mare o tutor/a de l'alumne/a

Nom i cognoms de l'alumne/a amb diabetis de tipus 1 (DM1)

Dades del centre educatiu

Nom del centre educatiu

Adreça postal

Municipi

Codi postal

Sol·licito

Al centre educatiu que, en l'espai de migdia, se li controli la glucosa i se li administri la insulina d'acord amb la pauta explicitada en l'informe del metge/essa a.

Autoritzo

L'administració d'insulina d'acord amb la pauta explicitada en l'informe que s'adjunta.

Lloc i data

Signatura del pare, mare o tutor/a

En compliment del que preveu l'art. 5 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, us informem que les dades personals que proporcioneu s'incorporaran i es tractaran en el fitxer "Alumnat de centres educatius dependents del Departament d'Ensenyament", del qual és responsable la direcció del centre educatiu. La finalitat del fitxer és gestionar l'acció educativa, l'orientació acadèmica i professional, l'acció tutorial i de comunicació amb les famílies, l'avaluació objectiva del rendiment escolar, el compromís dels alumnes i les famílies en el procés educatiu i l'accés als serveis digitals i telemàtics orientats a millorar el desenvolupament de l'activitat. Teniu dret a accedir, rectificar i canviar les vostres dades i oposar-vos-en al tractament, en les condicions fixades en la normativa vigent. Per exercir aquests drets heu d'adreçar un escrit a la direcció del centre educatiu, l'adreça del qual consta en aquesta sol·licitud.

Aquest document serà vàlid mentre l'alumne/a no sigui autònom per atendre les seves necessitats de control de la diabetis.

Quan s'hagin de modificar les pautes de tractament, cal comunicar-ho mitjançant un informe del metge/essa.

Espai reservat al centre educatiu

Nom del CAP més pròxim al centre educatiu

Adreça del CAP

Municipi

Codi postal

Direcció del centre educatiu

Sol·licitud i autorització d'administració de glucagó als alumnes amb diabetis

Dades personals

Nom i cognoms del pare, mare o tutor/a de l'alumne/a

Nom i cognoms de l'alumne/a amb diabetis de tipus 1 (DM1)

Dades del centre educatiu

Nom del centre educatiu

Adreça postal

Municipi

Codi postal

Sol·licito

Al centre educatiu, que tingui accessible l'estoig del glucagó i que, en cas d'hipoglucèmia greu (pèrdua del coneixement), se li administri la dosi que indica l'informe clínic adjunt, i que està indicada a la capsa de l'estoig que es lliura al centre. En aquest cas no s'ha d'administrar res per via oral.

Autoritzo

L'administració de glucagó d'acord amb la pauta explicitada en l'informe del metge/essa adjunt.

Lloc i data

Signatura del pare, mare o tutor/a

En compliment del que preveu l'art. 5 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, us informem que les dades personals que proporcioneu s'incorporaran i es tractaran en el llibre "Alumnat de centres educatius dependents del Departament d'Ensenyament", del qual és responsable la direcció del centre educatiu. La finalitat del llibre és gestionar l'acció educativa, l'orientació acadèmica i professional, l'acció tutorial i de comunicació amb les famílies, l'avaluació objectiva del rendiment escolar, el compromís dels alumnes i les famílies en el procés educatiu i l'accés als serveis digitals i telemàtics orientats a millorar el desenvolupament de l'activitat. Teniu dret a accedir, rectificar i cancel·lar les vostres dades i oposar-vos-en al tractament, en les condicions fixades en la normativa vigent. Per exercir aquests drets heu d'adreçar un escrit a la direcció del centre educatiu, l'adreça del qual consta en aquesta sol·licitud.

Aquest document serà vàlid durant tota l'escolarització de l'infant al centre.

Anualment renovarem el glucagó que es lliura al centre educatiu.

Espai reservat al centre educatiu

Nom del CAP més pròxim al centre educatiu

Adreça del CAP

Municipi

Codi postal

Direcció del centre educatiu

Comunicació de l'escolarització d'un infant amb diabetis al centre d'atenció primària (CAP)

Dades de l'alumne/a

Nom i cognoms de l'alumne/a

Data de naixement

Dades mèdiques

Data de diagnòstic de diabetis tipus 1 (DM1)

Tipus d'insulina que se li administra

Unitats abans de dinar

Vials de glucagó que cal administrar-li en cas d'hipoglucèmia amb pèrdua de coneixement

Dades hospitalàries

Nom de l'hospital o centre que controla l'infant

Nom i cognoms del metge/essa responsable

Horari de contacte

Telèfon

Nom i cognoms del diplomad universitari o diplomada universitària en infermeria (educador/a en diabetis)

Horari de contacte

Telèfon

Dades del centre educatiu

Nom del centre educatiu

Adreça postal

Telèfon

Curs actual

Aula

Nom i cognoms del/de la professional referent de l'infant en el centre educatiu

Lloc i data

Signatura del director/a del centre educatiu

MODEL D'ATENCIÓ DELS INFANTS AMB AL·LÈRGIES ALIMENTÀRIES I/O AL LÀTEX EN L'ÀMBIT ESCOLAR

1. Introducció

L'al·lèrgia a aliments i/o al làtex és una reacció d'hipersensibilitat davant de substàncies anomenades al·lergògens presents als aliments i/o al làtex. Actualment s'estima que entre un 10% i un 15% de la població infantil i juvenil dels països industrialitzats pateix aquesta malaltia amb més o menys grau.

L'exposició a al·lergogen, sigui per contacte cutani, inhalació, ingestió o qualsevol altra via, provoca una reacció al·lèrgica que pot afectar els ulls (conjuntivitis amb llagimeig i picor), el nas (rinitis), la pell (enrogiment, picor, edema), la boca (inflamació), els bronquis (tos, sibilacions, asma), aparell digestiu (diarrea, vòmit) o tot l'organisme (anafilaxi, xoc anafilàctic amb risc de mort).

Les necessitats i pautes de tractament de l'infant i jove amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex es concreten en cada cas en l'informe mèdic, seguint un model estandarditzat, que es lliura a la família i que aquesta té l'obligació de lliurar-lo al centre educatiu i d'actualitzar-ne periòdicament la informació.

Els símptomes inicials d'una reacció al·lèrgica poden ser lleus i difícils d'interpretar, per això és necessari disposar d'un pla d'actuació personalitzat, que inclogui la informació bàsica sobre l'al·lèrgia i les possibles reaccions, per a tota la comunitat educativa, així com una formació específica per a professionals del centre educatiu.

Les situacions de risc no han de suposar, en principi, l'exclusió de l'alumne de les activitats formatives que faci el centre educatiu. Les administracions públiques i el mateix centre educatiu han d'assegurar, en la mesura que sigui possible, que l'escolarització d'aquest alumne es dugui a terme en les mateixes condicions que la resta dels seus companys.